

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 33.

Fredagen den 16 augusti 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10-11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren</p>
---	--	---	---	---

Anna Klemming.

Näst föregående n:r hade Idun glädjen att meddela bilden af en qvinna, som mer än någon annan genom sin genialiska penna fört det svenska namnet ut öfver verlden och gjort det aktadt, älskadt och beundradt; en qvinna, som, trots sin ovanligt höga ålder och aftagande kroppslig vigör, dock ännu besitter en spänstighet, friskhet och ungdomlighet i lynne och själsgåfvor, hvilka komma oss att hoppas, det hon ännu en tid skall få bo ibland oss såsom en värdig föresyn för ett yngre slägte.

Det, som bestämt vallet af den bild, som Idun i dag införlifvar med sitt galleri, är en anledning af helt annat slag. Tala icke dessa drag om helsa och kraft, om en lång och ljus framtid, om segrar och framgångar? Och dock har hon, som bar dessa väna drag, redan gått den väg, från hvilken ingen återvänder.

Det är under alla förhållanden en tung pligt att rista det dystra kor-

sets betydelsefulla märke öfver ett namn, som var känt af alla och kärt för alla. Men den pligten kännes dubbelt så tung nu, då allhärjaren, döden, skördat en qvinna i hennes ungdoms tidiga vår från en, menskligt att döma, glänsande bana, från de rikaste och härligaste löften, af hvilka hon blott hunnit inlösa en ringa del.

Det är endast två år sedan Anna Klemming först beträdde vår lyriska scen, och likväl nämdes hon redan nu af *mången* såsom den förnämsta bland musikscenens konstnärinnor; af *alla* betraktades hon med full rätt såsom den, af hvars framtid man kunde vänta sig mest. Hennes sällspordt härliga röstinstrument med de silfverklara, starka och fylliga tonerna, omsorgsfullt utdanadt och skoladt af en utmärkt lärare, hennes levande intresse för tonkonsten, hennes intelligenta uppfattning och det allvar, hvarmed hon tog itu med hvarje uppgift, som förelades henne — allt

detta är ju redan betingelser för framgång på den konstnärliga banan, som endast i sällsynta undantagsfall finnas samlade hos en person. När dertill kommer en strålände apparition och en hos sångscenens primadonnor ingalunda vanlig dramatisk begåfning, som stod i full jemnhöjd med hennes talang som tonkonstnärinna, då kan man godt förstå, hvarför Anna Klemming inom ett par år hunnit så fullkomligt eröfra allmänhetens sympatier, och hvarför man hade rätt att vänta så mycket af henne.

* * *

Anna Maria Klemming var född i Stockholm den 6 februari 1864, dotter till bleckslagaren W. Klemming och hans maka, född Burmann. Hon studerade fyra år vid härvarande konservatorium och begaf sig sedan utrikes för att vidare utbilda sig. I Köbenhavn fann hon i sin landsman, Fritz Arlberg, en insigtsfull och samvetsgrann lärare, under hvars ledning hon studerade i två år. Efter några uppträdanden på konserter i den danska hufvudstaden blef det fråga om, att hon skulle debutera å kungl. operan i Köbenhavn som Margaretha i »Faust», men denna debut blef af en tillfällighet icke af, och den omständigheten hafva vi sannolikt att tacka för att Anna Klemming kom att egna sin allt för korta konstnärsvksamhet åt fosterlandet.

I april 1887 debuterade fröken Klemming å vår opera såsom Mathilda i »Wilhelm Tell» och kort derpå som Julia i Gounods »Romeo och Julia». Hvarje musikkvän torde utan tvifvel minnas, hvilken stor uppmärksamhet dessa debuter, särskildt i Julius mycket fordrande parti, väckte. Och genom sitt utförande af de roller, som sedan anförtratts henne — vi erinra om hennes Margaretha i »Faust», Helena i »Mefistofeles», Agatha i »Friskyttan», Elsa i »Lohengrin», Nemea i »Konung för en dag» m. fl. — har hon visat, att de rika förhoppningar, hon redan vid det första uppträdandet fäste vid sig, voro fullt berättigade. Om hon också företrädesvis användes i den stora operan, var hon likväl icke inskränkt endast till detta fält. Hennes Marie i »Regementets dotter», der hennes betydande talang på det rent dramatiska området kom till sin fulla rätt, visade bäst, huru användbar hon var äfven i den komiska operan. Insigtsfulla kännare anse till och med Marie för hennes bäst lyckade roll.

* * *

Hennes bana blef ej lång, hennes namn hann knappast utom fosterlandets gränser. Men alla nu lefvande vänner af vår opera skola gömma och bevara minnet af Anna Klemming som ett det ljusaste och oförgätligaste minne. Och lika högt som hon förtjenade att skattas såsom konstnärinna, lika högt stod hon i sitt enskilda lif, som en flärdlös, varmhjertad qvinna, på hvars rykte ej ens förtalet vågat sätta den minsta fläck.

L. A. A.

Främmande toner.

Tolkade af F. Hbg.

4.

Blåklintskransen.

Af Emanuel v. Geibel.

Åf blåklint flätar jag en krans
Kring dina lockars rund;
Hur skimrar ej dess blåa glans
På klar mot gyll'ne grund!

Den blåa blomman är min tröst,
Hon säger städs till mig:
Ej fins, mitt barn, i någons bröst
En trohet som hos dig.

Hans färg, den blåa himlen lik,
Mig ljuft och minner om,
Hur jag till saligt himmelrik
Åti din kärlek kom.

5.

Kärlekens tankar.

Af Julius Sturm.

Ö kärlek, dina tankar
Nå högre än himlens rund;
Ö kärlek, dina tankar
Gå djupare än hafvets grund!

Ö kärlek, dina tankar
Gå framom stormens il
Och lysa tusenfaldt meta
Än solens strålände pil.

6.

Priset.

Af J. G. Fischer.

På högt ett berg, så djup en dal
Du ingenstädes ser,
Att fogeln tränger ej dit upp,
Ej solens sken dit ner.

Om sjelf du perlan vor' i haf,
Om aftontodnans guld,
På höjd, i djup ditt hjerta jag
Dock funne, älskling huld!

Ett underbart land.

Fragment ur en otryckt reseskildring, skänkt åt

Ave.

(Slut fr. föreg. n:r.)

»Kan man hos er kanske äfven läsa privat, tills man blir t. ex. professor?» sporde jag med en fin udd i tonen, hvilken den gamle dock ej tycktes märka.

»Det skulle kanske kunna gå för sig,» svarade han lugnt; »men vissa vetenskaps-grenar kräva, som ni vet, mycket annat än

blott bart böcker. Derfor finnes här lärdomsverk, vid hvilka vuxna ynglingar och flickor kunna studera. Men på det ej vetenskap och studier må tjena till fiärd och samhället derigenom blifva belastadt med en massa blott och bart tärande medlemmar, åt hvilka man förr, under den ofruktbara läsningens tidsålder, rent af måste skapa onödiga tjänster med dryga löner, får nu hvarje studerande en viss tid anslagen för sitt vistande vid läroverket, något som är så mycket nödvändigare, som äfven här fortfarande finnas inskränkta, lättjefulla naturer, hvilka ej lära sig inse, att allt menskligt arbete är en sammanhängande kedja, der ingen länk är för mer än den andre, emedan alla äro lika nödvändiga och oundgängliga för människoslägtets framåtskridande. Sådana inskränkta naturer kännetecknas af en samvetslös arbetsskygghet, och det blef nödvändigt att skydda familjen och dermed äfven samhället mot deras utpressningar, i det de, under förevändning att studera, utsögo sina föräldrars eller sygons tillgångar, på samma gång som de förderfvade sig sjelfva genom utsväfningar. Denna helsosamma tukt från statens sida verkar så, att vi till vetenskapsidkare — liksom till konstnärssämnen — blott få dem, som dertill fått anlag och begåfning, och att ingen utan grundlig sjelfpröfning, under allvarliga förberedande arbeten på privat väg, väljer vetenskapsmannens eller konstnärrens bana.»

»Och embetsmännen då, behöfva de ej vara akademiskt bildade?»

»Det beror på hvad ni, herr Hadrian (gubben nämde nu för första gången mitt namn) menar med denna fras. Sedan vi uppgäfvo det fåfänga arbetet att tratta en massa bokliga kunskaper i barn, hvilket var att ösa vatten i säll, och i stället beredde ungdomen en mängd tillfällen till att, omvexlande med verkligt praktiskt arbete — icke blott sådant som fans i våra forna skolor som surrogat för sådant — inhemta kunskaper, ha vi erfart, att ungdomstiden är den rätta lärotiden och att, der barnauppfostran är en alltjemt, nästan omärklig praktisk undervisning i lifvets skiftande förhållanden, der höjes den s. k. allmänbildningen äfven så, att till många af våra offentliga tjänster och embeten behöfvas blott tilläggas studier i det fack, som är i fråga, för att få dugande, humane och pligtrogne tjänstemän. För att nå detta mål behöfs ju ej, att en person är ett slags 'Uppslagsbok för alla' eller en 'Fråga mig om allt'. Vi ha lidit så mycket af sken- och rubrikväsendet, herr Hadrian, att vi blifvit förnuftiga och föredraga sjelfständigt tänkande, redliga människor framför smidiga eftersnackare med tomma hufvuden och förkrympta hjertan.»

»Ha ni svensk gymnastik på denna ö?» frågade jag för att få ett mig behagligare samtalsämne å bane.

»Ja, den har befunnits vara ett förträffligt surrogat för kroppsarbete i de fall, der detta ej dagligen kan öfvas under några timmar. Ungdomen har också upptagit den i sina lekar, ty här lekes, som ni kanske har märkt, ganska mycket bland alla åldrar. Allvarligt arbete har en förunderlig förmåga att väcka verklig lekluft, då deremot det gamla evinnerliga hängandet öfver lexor och böcker dödade denna lust och väckte i stället begär efter nervretande tidsfördrif och förslappande nöjen. Nu ha vi glädje och sprittande lifslust, så här behöfvas inga skarpa kryddor eller kostsamma upptåg för att få unga och gamla till att fröjda sig af hjertans lust.

»Hvem bereder den fattigare ungdomen tillfälle att förskaffa sig upplysning — det är ju så ni kallar det — och hvar tager den medel för att ligga vid universitetet?» afbröt jag detta likaledes tråkiga ämne. Det var som förhexadt med denne gubbe, han väckte jemt upp obehagliga minnen hos mig.

»I den mån som de stora, fabriksmässigt anlagda barnskolorna bortföll, lättades denna ofantliga ekonomiska börda, som så länge tryckt på hela folket, och det blef oss möjligt att bilda offentliga fonder, af hvilka räkntan användes till att dels underhålla fattiga kunskapssökande, dels till att understödja personer, som lemna undervisning, ty ingen läroanstalt får anläggas i sådan skala, att det blir en *affär* för egaren, medan illa aflönade unga, omogna undervisare utföra ett schablonmässigt arbete; vi ha, som jag redan sagt, inga andra undervisare än sådana, som af kärlek och anlag för kallet egna en del af deras tid till detta viktiga arbete.»

»Icke hela deras tid?»

»Hela? Under vårt värsta lexpluggeri kräfdes här dock aldrig *hela* en människas tid för dylikt arbete; minst tre, ända till fyra månader på året voro fria, och som jag äfven sagt, då hunno barnen glömma...»

»Ja, ja, ni sade det! (Det var då en förskräcklig människa till att komma med obehagliga saker!) Men hvad jag gifvit akt på är, att ungdomen och medelåldersmänniskorna här tyckas ha en ofantlig styrka och energi — se t. ex. på de många nyodlingsarbetena, utförda af, som det tyckes, smärre föreningar! — Kunna dessa kraftfulla människor inte rent af blifva farliga, när deras sinnen och lidelser råka i uppror?»

Den gamle såg på mig, som om han fattat en misstanke om, att jag var *dum*, och så utbrast han: »Men i allt sundt förnufts namn, unge man, hur skulle man kunna kalla ett folk bildadt, om ej bildningen vore af den art, att den skaffade människan herravälde öfver sig sjelf! Har *ni* kanske, liksom våra förfäder, sjelf varit i tillfälle att se, hur ur ett själ- och meningslöst kunskapsväsen alstrades tygellösa generationer med slappa seder och slappa leder? Hvad skulle allt vårt reformerande arbete väl ha tjänat till, om människolifvet ej blifvit bättre, ädlare och människovärdigare derigenom. Vill *ni* svara mig på det?»

»Bud från kaptan, att vi äro klara nu till att afgå,» rapporterade i detta ögonblick en af våra sjömän, och jag blef den gamle svaret skyldig — — —

Här slutar ty värr manuskriptet, hvilket är mycket att beklaga, emedan vi derigenom gå miste om att få veta herr Hadrians egna tankar om folkundervisningens och den allmänna bildningens syfte och mål.

Herr Hadrian lär ha omkommit på denna resa, då han, utan annat syfte än att visa, det han kunde röra sig på glatt is, gick ner sig i remnorna på en glacier. Hans horgång beklagades djupt i dagspressen och en mängd förmodanden om antagliga dödsätt för den lofvande unge mannen antogs för att åter förkastas, och ännu är man ej riktigt säker på, hur han kommit af daga.

En af hans närmaste släktingar erhöi genom en af Hadrians reskamrater en större samling manuskript, och deribland det fragment, som här blifvit offentliggjordt.

Något om unga flickors lektyr.

Ett nytt inlägg.

Hvilka böcker skola vi sätta i unga flickors händer som förströrelseläsning? Ja, det är verkligen en mycket viktig fråga. Ingen mor eller uppfostrarinna borde lemna den åsido och, som ofta är fallet, låta den unga flickan skaffa sig böcker bäst hon kan. — Men att fundera ut, *hvad* och hvilka författare man egentligen bör sätta i hennes händer är ej så lätt. Det gäller att på samma gång låta henne bli någorlunda förtrogen med tidsriktningen inom litteraturen, utan att hennes renhet i uppfattningen får allt för stort afbräck. Sedermera ger nog lifvet sin fullständiga »realistiska» undervisning.

Det är otroligt hvad en ungdom kan låta sig påverkas af sin omgifnings smak i fråga om lektyr. Att läsa högt en och annan roman af värde i familjekretsen är derfor säkert mycket fördelaktigt för de unga, så väl som nöjsamt för alla medlemmarne. Vid sådana tillfällen är det lätt för en äldre person att göra ungdomen uppmärksam på det följdriktiga i den eller den karaktärsutvecklingen eller qvickheten eller ledigheten, i den eller den dialogen o. s. v. hvad som kan förekomma under läsningens förgång. Detta gör, att den unga flickan sedan ganska lätt skiljer en väl skriven bok från en tarfligare, och det är ju alltid ett steg framåt.

Ända från flickans åttonde och nionde år, den tid då hon börjar kunna läsa för sig sjelf, bör man vara ytterst noga med hvad hon får in i sin lilla hjerna. Sagor och roande berättelser för barn, såsom af J. C. von Hofsten och Ave äro enligt min tanke långt ifrån skadliga. Dock bör man först se igenom böckerna, att deri ej förekomma stötande ord och uttryck (jag har ofta sett sådana i folksagor, hemtade omedelbart ur folkets mun), hvilka, om de ock äro träffande, lätt kunna ge barn vana vid ett mindre värdadt uttrycksätt. Att värdera det slående och qvicka i sådana uttryck är en annan ålder förbehållet.

Framför allt bör man ej tillåta en liten flicka att sitta timme efter timme och hänga öfver en bok, den må vara aldrig så oskadlig eller t. o. m. nyttig. Kroppen lider för mycket af stillasittande i barndomen och man bör ej förgäta, att en frisk själ endast trifs i en sund kropp. — Om äldre personer läsa romaner högt, böra heller aldrig 8 à 10 års flickor tillåtas att regelbundet närvara. Få de vana dervid, växer snart begäret efter romanläsning i en otrolig grad.

För unga flickor på 12 à 15 år anser jag Louise Alcotts berättelser väl lämpade, för den friskhet och religiositet, som genomandas dem. Att de äro »färglösa», som en författarinna i detta ämne nyligen förebrådde dem, kan jag ej gå in på. Jag medger gerna, att de ej äro särdeles effektfulla, men de äro liffulla skildringar ur ett enkelt familjelif; — jag tänker nu egentligen på »Unga qvinnor» och dess fortsättning samt »En krona bland flickor». Ännu vid nära 40 års ålder läser jag dem med oförminskadt nöje.

Marlitts romaner äro i mitt tycke mindre lämpliga; skada torde de väl ej precis göra, och man kan ju gerna låta den unga flickan läsa en eller annan af dem, men göra henne uppmärksam på det öfverspända och romaneska, som deri förekommer.

Att vid de åren flickor så väl som gossar ha benägenhet att läsa i smyg, vet väl hvarje uppfostrarinna, och att det tillika är en mycket bekymmersam sak, måste ju erkännas. Dock

bör man akta sig att förbjuda den eller den boken; eller om de verkligen få tag i en mindre god bok, bör man ej ta den från dem; detta skulle endast egga deras nyfikenhet. Bättre är det då att låta saken passera och endast visa dem på det oriktiga uti den, och har man lust att göra lite narr af vissa fraser och situationer, skadar det inte. Löje gör större nytta än förbud.

Tar man en sådan sak ej allt för allvarsamt i förstone, bli barnen ej rädda att visa hvad de läsa, och då blir det lätt att kontrollera och ge dem anvisning på lämpliga böcker. Man får framför allt inte säga: »du är för ung att läsa den eller den boken» eller: »den passar ej för dig»; ty då först bli de riktigt nyfikna på hvad der kunna stå för märkliga ting, och vid första tillfälle läsa de den och ta mera skada deraf, än de eljes skulle ha gjort.

Vid denna tidpunkt bör man ock läsa högt några romaner af god beskaffenhet, t. ex. Pickwick, David Copperfield och någon af Scotts bästa, för att ge den unga flickan smak för god och gedigen litteratur. Sällan äro ungdomar roade af dessa böcker på egen hand, om de ej på detta sätt få smak för dem. Flere af mina bekanta, som först vid mognare år gjort bekantskap med t. ex. Dickens, berätta, att de visserligen läst något af denne författare i sin tidigare ungdom, men tyckte då, att han var så långträdig och tråkig — lika tråkig, som de nu tinna det han skrivit vara sant, qvickt och humoristiskt. Man känner i Dickens typer igen både sina egna menliga svagheter och andras. När man skrattar, skrattar man oftast åt sig sjelf.

En författarinna uttryckte nyligen i en uppsats i detta ämne den åsigten, att det tjänar till intet att läsa författare, som lefvat för så många år tillbaka i tiden, att en ny generation hunnit växa upp med olika åskådningssätt. Vore den åsigten riktig, att man endast skulle hålla sig till litteraturen för dagen, skulle man ju ej komma att göra bekantskap med t. ex. Shakspeare, Molière, Dickens, Thackeray, Schiller m. fl., hvilkas namn lefvat redan i århundraden och skola bevaras ännu många generationer efter det de fleste af vår tids författare för länge sedan äro försvunna och endast ett eller annat af deras alster fins kvar som ett exempel på denna tids litteraturriktning, hvilken, vi skola hoppas det, endast bildar en öfvergång till en sådan af rent menlig och naturlig uppfattning — vida skild från det känslolösa pjäsk, som närmast före vår tid var rådande, men ej heller lik de ofta hänsynlösa skildringar, som många af våra nya författare framställa.

Människan är människa i dag så väl som för tusen år sedan och kommer väl att så förbli, om ock yttre förhållanden vexla från den ena tidsåldern till den andra. Af de alla äldsta författare och filosofer finnas ju tusentals episoder och uttryck, hvilka passa så förträffligt in äfven på oss, att man deraf tydligt ser, att det ej är människan blott på den tiden, utan människoläget i sin helhet, som åsyftas.

Då den unga flickan hunnit till 17 eller 18 år, tycker jag det är lämpligt att låta henne börja lite med »realisterna» såsom Ibsen, Björnson, Ernst Ahlgren och främst bland dem Lie. Äfven Thackerays tid är nu kommen. Hvad Zola och Strindberg beträffar, känner jag ej mycket till någondera, men i min ungdom sade mig en äldre dam, att jag aldrig borde läsa något, som jag ej ville tala om för hvem som helst att jag läst. Det rådet fann jag godt, och jag undrar, om det ej kan finna sin tillämpning på dessa författare. Ingen tror jag för

öfrigt anser en ung flicka obildad eller obeläst, om hon känner till en försvarlig del äldre och nyare författare, men ej läst vare sig Zola, Strindberg, Bang, Geijerstam, eller hvad allt de nu heta. Nog tycker jag för min del, att det skulle vara lite qvistigt att (enligt ofvan nämnda författarinnas åsigt) beskrifva för mina döttrar innehållet i dessa författares skrifter — så mycket har jag sett af deras författarskap —. Bättre tycker jag då man förbereder den unga flickan på hvad hon kommer att möta i lifvet genom att berätta henne sannsagor ur verkligheten — berättelser om personer, hvilka man med egna ögon observerat; sådant är tillförlitligare och, enligt min uppfattning, till vida större nytta.

Svårt är ju att ge direkta anvisningar, att den författaren bör läsas och den icke läsas — de äro ju så olika, både utvecklingsgraden hos de unga och deras anhörigas åsigt. Det schema jag här ofvan något antydt, har dock den förtjensten, att det är pröfvadt. Jag har sjelf använt det för mina döttrar och funnit det godt. Säkert är, att saken är af största vikt, och önskligt vore att få erfara andra uppfostrarinnors tanke derom.

Eve.

»Lille bror.»

Skiss af Mathilda Langlet.

Vi voro alldeles icke glada deråt i början, Edith och jag. Tvärtom. Vi tyckte nästan, att det var en skandal, när man kom och frågade, om inte vi höllo af »lille bror». Jag var sjutton år och Edith var femton — stora, vuxna flickorna, och så skulle vi hafva en liten bror, gudbevars! Det var ordentligt försmädligt. Men det skulle blifva värre ändå.

Förut hade vi hållit rätt mycket af vår styfemor, och hon var en vänlig, blid qvinna, som visst ingen kunde vara tillsammans med utan att hålla af. Men nu voro vi nära att hata henne, för det hon skaffat oss »lille bror» på halsen. Ty det var inte menskligt, så det fjäskades med den ungen! Vi kunde väl inte påminna oss något från den tid, då vi voro så späda, Edith och jag, men vi voro fullt öfvertygade om, att det inte gjordes hälften så mycket väsen af oss, när vi så der nyligen gjort vårt inträde i verlden. Och om det ändå hade varit en liten flicka, så kunde man väntat sig någon glädje af henne i framtiden — men en pojke! Naturligtvis skulle han vara en riktig skrikhals att börja med, och sedan, när han blef större, o, huru han då skulle plåga oss!

Våra föräldrar voro icke rika och hade ej flere tjenare, än som oundgängligen behöfdes, och vår far sade rent ut, att han räknade på, att vi flickor skulle passa upp på »lille bror», så att tjenstepersonalen ej för hans skull behöfde ökas.

Det fattades bara! Vi vågade ingenting säga, ty med all sin stora godhet, kunde vår far dock vara ganska bestämd, och i hvad han ansåg vara rätt och förståndigt tålde han ej gerna motsägelser. Men vi skyndade in i vår gemensamma lilla kammare för att der få utgjuta våra känslor.

»Anna!» utropade Edith, »det här är ju förfärligt! Hvad tänker pappa på, som kan fordra sådant af oss?»

»Det är ordentligt grymt!» instämde jag. »Det värsta, jag vet i verlden, är så'na der små kräk.»

»Jag kan inte ta' i dem!» bedyrade Edith. »Jag tror alltid, att de skola gå sönder, när jag rör vid dem. För resten ha' vi ingenting med den der barnungen att göra, tycker jag — han är ju inte vår riktiga bror.»

»Jag begriper inte», återtog jag, »hvarför inte pappa kan taga hit en barnflicka. Maja-Lottas äldsta flicka skulle nog mycket gerna komma hit utan lön, det är jag viss på.»

»Huru gammal är Maja-Lottas flicka?» sade en röst från soffhörnet.

»Faster!» utropade vi med en mun, helt förskräckta. I halfskymningen hade vi icke, der vi upprörda gingo fram och åter på golfvet, märkt, att någon satt i soffan invid kachelugnen. Det var vår fars syster, som vi både älskade och vördade, och för allt i verlden hade vi ej velat, att hon skulle hört vårt oförståndiga tal — ty nu tyckte vi sjelfva, att det var oförståndigt.

»Ja, faster!» upprepade hon. »Var nu det så märkvärdigt? Jag har inte sofvit så godt i natt, och nu sätter jag mig här en stund för att få vara i ro. Men säg mig nu, hur gammal är den der flickan, som skulle passa så bra till barnjungfru här?»

»Hon är visst tolf år — det vill säga, hon blir visst snart tolf år,» stammade jag, ty jag visste, fast jag icke såg det, att fasters skarpa ögon icke flyttade blicken från mitt ansigte.

»Och du, Anna, du är ju sjutton år? Och Edith är femton?»

Vi måste erkänna detta obestriddiga faktum.

»Och det som ingen af er anser sig kompetent att utföra, det skulle man anförtro åt en elfva års flicka? Men, för resten tror jag nog, att hon, bättre än någon af er, duger dertill. Du, Anna, tycker ju, att så'na der kräk är det värsta, som fins, och Edith kan ju inte ens hålla i små barn. Ni borde just skämmas.»

»Men, söta faster,» började jag.

»Åh, 'söta' mig inte,» snäste faster. »Jag har inte tålmod med sådant pjoller!» fortfor hon i föga mildare ton. »Tänk om ingen hade kunnat taga i er, när ni voro så der små, eller haft förbarmande med er hjälplöshet, hvar hade fröknarna varit nu då, om jag får fråga? Kanhända usla krymplingar eller idioter, som man så ofta ser vanvårdade barn blifva, ifall ni hade varit bland de lefvandes antal. Och det vore inte heller för mycket, om någon af er bjöde till att göra litet nytta i huset och sökte minska utgifterna för hushållet.»

»Men, faster...»

»Ja, bevars, jag vet, hvad du vill säga! Den der utmärkte, elfvaåriga barnpigan skulle komma hit utan lön! Men jag skall berätta dig, att din far aldrig skulle tänka på att lemna sin gosse i händerna på en slarfvig flickslyna. Om så skett med dig, hade du i denna stund kanske varit både sned- och krokryggig. Åh, det fins inte för två styfver qvinlighet hos nutidens unga damer!»

»Åh, faster! Men mamma...»

»Tala bara inte om mamma!» afbröt faster genast. »För det första är hon ju klen, stackars liten, och så vet du väl, huru mycket af hennes tid pappa tager i anspråk. Skulle hon nu ensam sköta gossen och passa på honom, måste pappa sakna henne alltför mycket — och vid det stora arbete han nu håller på med, vet du väl, att han icke kan undvara hennes biträde. Hvilken skulle hon då försumma, barnet eller fadern? Var god och säg mig det!»

»Ack, faster, låt mig då få säga ett ord!»

utbrast jag i förtviffan, och faster, som alldeles icke var oresonlig, fast hon var häftig, gaf mig med ett halft vresigt, halft godmodigt brummande genast tillåtelse att yttra mig.

»Jag ville bara säga, att om mamma visar mig och hjälper mig, så skall jag gerna försöka,» sade jag, med en tyst förhoppning om, att försöket skulle slå illa ut.

»Det skall jag också,» försäkrade Edith, nästan med gråten i halsen.

»Nå, det är då någon reson uti,» sade faster, »och ni äro ett par snälla töser, båda två, när man bara tager er från rätta sidan. Jag blir här ännu ett par veckor och skall taga er till mina adjutanter, så länge jag kommenderar i barnkammaren, och så skall allt nog gå bra.»

* * *

Det var omkring fyra månader efter vår lilla kalabalik med faster, och nu var hon åter på besök hos oss. Klockan var ungefär sju på qvällen, och hela familjen hade blifvit inkallad för att bevittna det märkvärdiga skådespelet: »lilla bror badar». Äfven pappa hade måst lemna sina folianter och stod nu med glasögonen på näsan för att beskåda den son, som blifvit honom född på hans ålderdom, och hvars oförlikneliga kyrkengelsgestalt nedlades i badbaljan. Mamma sänkte honom med högst egna händer i det ljumma vattnet, Edith stod redo med hans filt, och jag satt på en pall bredvid mamma med den lilles nattdrägt fullt ordnad.

När han till sin fulla belåtenhet sprattlat i vattnet, låtit sig intvålas och afsköljas, blinkat mot ljuset, »skrattat, när pappa hvisslade åt honom, räckt upp armarne mot mamma — med ett ord förevisat alla sina konst och blifvit tillbörligen beundrad, upptogs han ur vattnet och insveptes i filten, som Edith höll i beredskap.

»Gif honom åt mig, Edith,» sade jag; »i dag är det min tur att kläda honom.»

»Det säger du alltid,» genmälte Edith misslynt; »men kom ihåg, att jag var borta i går!»

»Hvem kan hjälpa det? Jag rår inte för, om du inte är hemma och passar på din tur. Hit med min lilla rara socker-gull-juvelunge nu!»

»Det är orättvist,» knotade Edith, men hon lade ändå den lille i mitt knä. »Säg, faster, är det inte orättvist?» tillade hon.

»Ja-a, jag vet inte,» svarade faster långdraget. »Jag mins, att jag hörde dig en gång säga, att du egentligen inte hade något att göra med den der — —»

»Fa-a-ster!» ropade Edith, rusade upp och slog armarne om hennes hals. »Om faster säger ett enda ord till, så — stryper jag faster!»

»Hvad står på?» frågade min far helt förvånad.

»Åh, ingenting,» sade faster. »Jag vill blott minnas, att flickorna i början icke voro så förtjusta i att passa på lille bror.»

»Det var bara för det vi inte visste, huru rysligt söta så'na här små englaungar äro,» sade jag.

»Och inte hur rysligt roligt det är att handskas med dem, heller,» tillade Edith.

* * *

Många år hafva flytt sedan dess. »Englaungen» går redan med studentmössa och gryende mustascher, och både Edith och jag hafva

i eget hem pysslat med mer än en så der »rysligt söt unge». Men båda hafva vi i vårt sinne hjertligt tackat gamla praktiska faster, som förmådde oss att öfvervinna vår dumma fördom och lärde oss icke blott vårda och älska de små, utan ock gaf oss en rätt blick för det ljuftva och sköna i detta kall.

Beklagligtvis måste jag erkänna, att »lille bror» icke är ett grand förständigare än hans systrar voro vid hans år. Inviterad att beskåda huru *mina* »kyrkenglar» förnöjdt plaska i badbaljan, förklarar han som oftast, att han inte begriper »hur nå'n men'ska kan vara så förtjust i såna der små grodor». För att vara fullt rättvis, måste jag dock medgifva, att han anser min äldste, fyraårige son hafva öfvervunnit grodornas stadium, och är för denne en vänlig och tålmodig lekbroder, när han — ofta nog — är på besök hos oss.

Konsten att äta.

»Att äta är väl den naturligaste sak i världen — och ingen konst, blott man har matlust och god mat att dermed tillfredsställa den samma» — tänker måhända en och annan! Visserligen erfordras först och främst såväl lust att äta som »material» derför, men dernäst en viss färdighet eller skicklighet att rätt tillgodogöra sig »materialet». Naturligt är ju också, att man äter, men *huru* sker det understundom? Mången innehar verkligen icke den önskvärda och behagliga skicklighet, som innefattas i betydelsen af konsten att äta; önskvärd, om ej för eget, så för *andras* välbefinnande, alldenstund en och annan för egen räkning ej synes bekymra sig om, *huru* måltiden intages.

Observera blott, huru det ofta tillgår, t. ex. vid det för oss svenskar hardt när oumbärliga s. k. smörgåsbordet! Der kommer en och tager munnen — nej, ursäkta — knifven full med smör; alldeles för stor portion till det bröd, hvarför det är ämnadt. Följden? Ja, den låter ej vänta på sig, obehaglig nog i skepnaden af en nersmord duk eller tallrikskant, så vida ej en öfverseende, tjänstvillig bordskamrat genast förbarmar sig öfver den öfverflödigt nersmorda knifven; till föga bättnad i öfrigt, antagligen.

En annan serverar sig ett »lille hönsben» eller annat benigt föremål, och sedan det njutbara inmundigats, lägges återstoden — tror man kanske — på en dertill afsedd tallrick, som vanligen står nära till hands? Nej, den placeras helt behändigt, men otillständigt, bredvid osten, eller på sillfatet, eller med ett ord, *hvar som helst*.

Apropå sill eller anjovis — hur mången tager ej med den gaffel, han spisat dylikt, sig till bästa ur både stek- och hummeranrättningar? Hummer! ja då sådan i burk intages, är det nästan märkvärdigt se, med hvilken aptit man låter sig den samma väl smaka, oaktadt en mindre smaklig omröring af både en och fleres »gaffelhugg». (Mången skulle väl helst se, att hummer ej serverades i burk, utan å fat, då en hvar lättare finge sigte på det »sökta föremålet», och förvisso uteslötes derigenom de »upprörande scener», som eljes förekomma.)

Vidare, der *konsten* att äta ej synnerligen beaktas, får man stundom blifva vittne till de allra »konstiga» sammanblandningar af maträtter, samtidigt förda i munnen — allt annat än smakligt för åskådaren, det må för den njutande sjelf smaka än så läckert! Att äta är väl, om någon, en smakfråga! Men att äta med smak är mången ej så mån om, som att få utsökta, smakliga rätter till lifs. Den frågan afhandlas alltför ofullständigt och värdslost af mången i öfrigt med takt och belevnhet uppträdande.

Den enklaste måltid, med *smak serverad* och *förtärd*, kan dock skänka stor njutning ej blott för den spisande sjelf, utan äfven åt bordsgrannen, hvars aptit derigenom höjes; hvaremot en *illa utförd* spising lätt väcker och underhåller en motsatt verkan.

Vid en *gemensam* måltid, den må försiggå i privata hem eller å offentliga lokaler, borde man anse sig förbunden äfven tillgodose *andras* njutning och tillfredsställelse och ej, i sjelfvisk godtycklighet, *mena sig hafva rätt* att tänka blott på eget bästa, eller, som oftast torde vara händelsen, sorglöst *uraktlåta* att tänka på, *huru* man beter sig. Vid hvarje sammanvaro borde tanken på *andras* välbefinnande löpa jemnsides med tillgodoseende af egna jaget. Tvifvelsutan främjas såmedels *bäst* allas intressen.

Mödrarna eller andra uppfostrarinnor torde det i första hand tillkomma att i *hemmet* noga *öfvervaka*

bordsvanorna och se till, att dessa blifva de allra bästa; framförallt att inga dåliga sådana derstädes innästla sig för att sedan, likt ogräs, skjuta fart i vida kretsar. Det är ju förnämligast i hemmet som goda vanor skola grundläggas, och bland sådana torde *konsten* att väl *skicka sig till bords* vara i allo värd att *tidigt inlära* och städse omsorgsfullt *utöfva*.

Vare det långt ifrån förfs mening att med ofvanstående enkla råd och fingervisningar vilja sprida oro och väcka storm i ett lugnt »matläger», tvärtom!

Männe ej en liten räfst »inombords» dock hos hvar och en borde anställas, pröfvande och granskande de vanor, eller rättare ovanor, som möjligen insmugit sig i *sättet* att spisa? Mer än en torde dervid finna skäl till erkännandet: ännu återstår mig mycket att lära i konsten att äta, men med något, hitills förbisedt, aktgifvande på mig sjelf och fästadt afseende vid mina medspisandes »smakfulla fordringar», bör mitt önskningsmål vid hvarje »*mål*» allt framgent blifva: större öfning i den ej betydelselösa, dock af mången alltför ofta ringaktade *konsten* att *äta*.

Thea.

Jag eller du?

Berättelse af Marie von Olfers.

(Forts.)

Man ej min rock i trasor slitit, Det vore synd på plagget blott, Ej heller mig i kinden bitit Af hjerteve förutan mått.

Det kändes mycket hårdt för Klas att gå. Han lemnade bakom sig allt skönt och godt, ett välbefinnande för alla sinnen, vid hvilket han nu sedan länge hunnit vänja sig. Visserligen tilläto honom hans inkomster, nu mera stora, en annan bostad än den gamla. Han kände, huru människans anspråk växa; bortskämd trädde han nu ut i denna råa luft, mycket mera bortskämd än den första gången. Men det måste så vara.

Sigfrid led ännu mer, det visste han. Hans känsliga hjerta slets mellan dem båda. Äfven för honom var arbete den bästa utvägen, han hade tillrädt honom det, och med glädje märkte han, att han allt mera tog sina affärer i egen hand, och att man der började erfara honom som en makt.

Då och då möttes de dervid; en blick, ett ord voro tillräckliga att uttrycka deras ovanskliga kärlek. Om Kathe talades ej — först efter ett år, då Sigfrid var i stor ångest för henne. En liten dotter föddes honom.

»Jag skulle inte ha kunnat bära att förlora henne,» sade han till Klas.

»Inte bära,» svarade han, »liksom man skulle ha frågat derefter! Himmelen skyddade dig, söndagsbarn, från den erfarenheten, att man måste fortfa att lefva med sår, som synas en sjelf dödliga.»

Kathe tillfrisknade, och Sigfrids lycka växte genom barnet. »Hon är nu alldeles utom fara,» meddelade vännen, »ehuru hon är mycket svag och ömtålig; hon har en stor bön till dig, vi uppfylla gerna alla hennes önsknningar. Vill du inte gå ned till henne, Klas?»

»Dig till behag gör jag allt, Sigfrid.»

Det blef honom underligt till mods, när han åter stod i de kära rummen. Sigfrid hade lemnat honom ensam, och han blickade betagen på den vackra, bleka unga modern och det rosiga barnet i hennes famn. Man hade beredt henne en hviloplatz i trädgårds-salongen, ty der utanför blommade härlig sommar. Då Klas kysste hennes hand, drog en flyktig rodnad öfver hennes ansigte.

»Tillgif mig,» sade hon, »jag är nu inte längre svartsjuk; jag är för lycklig derför.»

»Jag har intet att tillgifva,» stammade han. »Jag har endast att fördraga, hvad omständigheterna förde med sig.»

»Nu ha de emellertid förändrat sig,» fortfor hon leende, »vi äro inte längre på tu man hand. Denna lilla inkräktare har trängt sig emellan, nu skola vi vara fyra, är inte det ett skönt och trefsam antal? Nu skall ni komma! Var nu ädelmodig, jag har blifvit en annan genom detta lilla väsen. Ni skall vara vår lilla dotters gudfar; en medlem i familjen på grund af rättigheter, pligter. Vill ni ej?»

Hon räckte honom det lilla barnet, som sträckte sina rosenfärgade små armar emot honom, knappast vaknadt ur sin slummer. Han tryckte i rörelse sina läppar mot den lilla handen och sade: »Jag vill, fru Kathe. Vid detta heliga, oskyldiga lif lofvar jag att göra allt, som står i min makt, för att åt detta hus bevara dess frid, dess lycka.»

Hon log förtjust. »Nu är allt godt, nu skola vi helt och hållet börja om från början.»

Klas kom med många goda föresatser, men redan dopet var en stor pröfvning. Han stod bland alla dessa festligt prydda menniskor som ett främmande, ruggigt höns midt upp i en fjäderglänsande racehönsgård. Alla förundrade sig öfver gudfadern: hvad kunde väl denne underordnade man vara för den rika lilla arftagerskan. Anförvandterna rynkade på näsan, vännerna kallade honom Sigfrids narkåpa. Denne svarade beständigt: »Det finnes ingen rikare, ingen bättre.» Klas stod i hvit halsduk med butter uppsyn och illasittande frack och kände hvad de sade.

Kathe tog sig mycket söt och behaglig ut och lade det lilla byltet af spetsar, ur hvilket en engels hufvud blickade fram, på hans arm, i det hon sade: »Mätte vårt barn en gång löna er trogna kärlek!»

Han såg ned på den lilla, och barnet slog upp ett par stora, klara ögon, alldeles liknande faderns.

Hvad man nu vidare sade om honom, hörde han ej längre; han var som förtrollad, hela hans barndom stod framför honom. Då de åter förde den lilla till baka till hennes bädd, var äfven han försvunnen.

Nu gick allt sin lugna gång: man hade lärt att taga sig till vara för scener och dermed följande ordbyte. En hvar uppträdde försigtigt, der han kände den svaga punkten hos den andre. Samlifvet är ju alltid en konst, ty äfven den bästa menniskonatur döljer inom sig svaghet och otillfredsställelse. Klas behöll ett synnerligt intresse för barnet. Mången gång kom han fram till den lilla vagnen ute i trädgården, och barnflickan måste berätta honom alla underbara ting, som hände den lilla. Denna kände gudfadern fullt så väl som föräldrarna och gaf sig till att skrika af förtjusning, så fort hon såg honom.

Dagligen kunde han se den lilla Margaretha tumla om på lekplatsen. När han ville förströ sig, såg han ned till henne, och den lilla, som endast väntat derpå, såg upp.

Så blef barnet fem år gammalt. Man hade kunnat tänka sig, att de fyra skulle dela sig. Moder och barn, Sigfrid och Klas; men det gick helt annorledes. Fru Kathe bekymrade sig föga om barnet, endast om mannen. Klas gick deremot helt och hållet upp i den lilla Margaretha. I timalt satt hon stilla i hans rum och lekte. Ett paradiss för den lilla, ty gudfadern tillät allt, att bygga med böcker och allsköns andra härligheter, som så ofta efterlängtas, men så sällan tillstädjas.

Hon kröp uppför trappan till hans rum, innan hon ännu kunde gå; när man sökte henne, var hon alltid der. För barn finnes

Observera!

Att alla äkta
"La Gracieuse"
äro försedda med nedanstående stämpel:

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse"

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henric Labatt,

27 Kongl. Hofleverantör, 27
Drottninggatan Stockholm.

Obs.! Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum.

Obs.! Order mottagas äfven genom Iduns Uträkningsbyrå, Stockholm.

[282]

intet mera lockande än en obekant värld, att få leka med saker, som icke äro leksaker. Hur fröjdade sig icke Klas åt det gullockiga lilla hufvudet, som fullt lika ifrigt som han sjelf lutade sig öfver sin sysselsättning. Endast då och då slingrades ett par spåda armar om honom, och det hette: »Gudfar Klas, du är den bästa, snällaste, vackraste på jorden!» Barn hafva egendomliga åsigter

om skönhet, de äro klarseende och förnimma instinktligt själens klarhet genom en skroflig yta.

Detta förhållande förnöjde högeligen Sigfrid. Han lät Klas vara, när denne höll sig fjerran från husets fester. »Margaretha är sin fars äkta dotter,» sade Kathe leende, »redan nu förälskad i gudfar Klas!»

»Hon kan intet bättre göra.»

»Men jag har nu dig ensam för mig.»
»Och jag er alla,» slutade Klas med glänsande ögon.

Så bredde en stilla lycka, af hvilken en hvar fann sin del, sina klara strålar öfver detta trefna hus.

(Forts.)

För sommaren.

Fint krusbärsvin. Till en helankare tagas 13 kilo bär, som sönderstötas i en så. Man uppkokar 21 liter källvattnet, hvilket derefter får svalna, tills det blir sommarljumt, då det hålles öfver de sönderstötta bären, och allt samman ställes att jäsa på varmt ställe i tre dygn. Hvarje dag röres noga om med en träspade. Sedan vridas eller pressas bären ur, hvarefter blandningen åter ställas ett par dagar att klarna och sjunka. Silas derpå genom en vanlig silduk och tappas på ankaren, på hvilka äfven läggas 13 kilo brunt socker. För att sockret skall smälta fort, bör man ofta röra om i ankaren. Denna får stå med lös tapp i varmt rum c:a 14 dagar, eller till dess man hör det susa uti den. Då susningen upphört, ihälles en kanna fransk konjak eller ock arrak, hvarefter ankaren sprundas igen och ställes genast i käl-lare, der den får vara till mars månad. Vinet är då färdigt att tappas på buteljer, hvilka helst böra förvaras lig-gande.

Fiken.

Våra barn.

Om barns uppfödande med flaska. En mor bör ju alltid helst sjelf amma sitt barn, men om hon är urständsat der-till, så är, enligt min åsigt, flaskan att föredraga framför amman. Både kroppsliga och andliga sjukdomar kunna ju öfvergå från amman till barnet, och jag känner fall, då amma måst ombytas på grund af inrotad, svårartad sjukdom, som man först fått veta att amman hade, då den visade sig hos barnet och detta, fastän hon undergått läkarebe-sigtning, innan hon antogs. Vi ha uppfödt våra tre små med flaska och med utmärkt godt resultat. Den ene af gossarne fick mjölken för litet vat-tenblandad de första dagarne, hvaraf

han fick en ganska långvarig magka-tarr, men den hjälptes genom att spåda mjölken med mera vatten och alltid låta honom suga den i sig mycket långsamt. De första dagarne efter bar-nets födelse tages lika mycket vatten och mjölk, som blandas på det sätt, att vattnet först uppkokas; derefter hålles oskummad, nymjölkad mjölk i och allt samman värmes till + 75° Celsius. Litet socker lägges, så att mjölken får sötaktig smak. Man bör helst hafva en liten emaljerad jern-gryta med lock, som aldrig användes till, något annat. Då mjölken svalnat, hålles den i flaskan, som ej bör hafva slang utan endast napp, emedan slan-gar äro besvärligare att rengöra; den bör då hafva en värmegrad af + 36° Celsius. Morgon och afton kokas ny mat, och då man om natten eller da-gen vill värma upp den, sker detta på det sätt, att man håller en kopp af den blandade mjölken i en liten emal-jerad skopa af jernbleck, denna sättes på en ståltrådsring med fötter öfver en liten blecklampa utan glas och blir då uppvärmd på några minuter.

Då barnet blir 4 à 5 dagar, minskas vattenkvantiteten, och då det är en vecka gammalt, tagas 2 delar mjölk och 1 del vatten, hvarmed fortsättes tills barnet blir 3 månader, då man min-skar vattnet allt mer ända tills vid 7 à 8 månaders ålder barnet kan dricka oblandad mjölk. Då kan man äfven börja gifva barnet litet skorpor, blötta i mjölk, litet groft knäckebröd, stött och upplöst i mjölk, sedan så små-ningom äggvälling, mannagrynsgröt och annan mjölkmat och vid 1 års ålder buljong, färskt kött, helst kalkkött, och lättsmälta grönsaker. Vid begagnande af flaska måste modern hålla sträng uppsigt öfver, att, då barnet slutat äta, den öfverblifna mjölken i flaskan bort-hålles och flaskan och nappen väl sköl-jas i tre vatten. Hvarje qväll måste

flaskorna sköljas med varm sodalut och sedan med rent vatten.

Min lilla flicka skötte jag helt och hållet sjelf och som bevis på, hur frisk och dugtig hon var, kan anföras, att hon, sedan hon blef 2 månader gam-mal, sof oafbrutet hela natten igenom, och att hon gick sjelf utan stöd, innan hon blef 10 månader. Till gossarnes skötsel har jag haft pålitliga barnpigor, och det har äfven gått mycket bra. Många påstå, att man ej bör blanda mjölken med så mycket vatten och det kan nog ha skäl för sig, men våra barn ha mått väl af denna regim och alldeles inte fått »stora magar».

M.

Hushållet.

Ett enkelt hushållsrön. Vid skaling af färsk potatis kan man med fördel använda rotborste i stället för skrapning med knif. Den blir vid borstes användande finare och jemnare. Tids-besparingen är ej heller att ringakta.

Tora.

Drycker.

Krusbärssaft. Till 5 liter halfmogna, rensade och sköljda bär tages blott knapt 4 liter kokhett vatten, som slås öfver bären och i tre dygn står att draga sig. Då afbålles vattnet var-samt, uppkokas ånyo och slås öfver bären. Efter tre dygn upprepas samma tillvägagående. Ytterligare tre dagar derefter silas saften och till hvarje halfstop saft tages nätt 1/2 kilo socker. Kokas som vanligt, kallnar och slås på buteljer, som väl korkas och hartsas.

Efterrätter.

Billig glace. 1 kvarter söt grädde vispas till hårdt skum. Deri lägges 4 matskedar stött socker och 6 drop-par vaniljolja. Nyfallen, lätt snö fram-

sättes på ett fat. Hvar och en tager en portion snö och blandar den väl med en del af gräddskummet. Genom att blanda snö med klarbärssaft, fås en annan sorts glace.

En mångårig husmor.

Frågor.

N:r 171. Frågas om det rådet för tvättning af kläder, som »Utilis» gifver i n:r 28 af Idun kan med godt resultat användas för en grå- och svartrandig bomullskläddning? Om snart svar beder

Anna.

N:r 172. Skulle någon af Iduns ärade läsarinor godhetsfullt vilja gifva mig adres-ser på några af de större syatellererna i Stock-holm.

Hilma.

N:r 173. I n:r 31 af »Idun», 1888 års årgång läses under rubriken *Huskurer*, sign. Kurre J., en uppsats om medel mot hårets afallande. Många ha nog fäst sig vid den, men likasom undertecknad låtit det stanna dervid, enär man ej vet, huru länge kuren be-höfver fortsättas för att nå önskad resultat.

Skulle derfor Kurre J. vilja öka sin godhet med att upplysa oss om: 1) huru länge man skall hålla i med att ingnida hufvudet med mörpomadan och 2) om samma kur med kamfervattnet och pomadan skall upprepas upphörligt i ett års tid eller om det är nog med en eller några få smörjelser. Svaret mot-ses med tacksamhet i »Idun» af Johanna.

N:r 174. Huru skall man lättast och säkrast få bort solbränna från händerna.

A. A. Ö.

— En ung husmoder frågar, om någon af Iduns läsarinor godhetsfullt ville upplysa om, hur man lättast får bort solbränna från hän-derna.

N:r 175. Vill »M. A.» godhetsfullt upplysa, huru man bör göra för att få törnrosor att »skönt dofta»? beder

En stor älskare af törnrosor.

N:r 176. Vill någon af Iduns läsarinor, som varit i Frankrike, upplysa mig om någon god och billig pension, helst i närheten af Paris, der man har tillfälle till flitigt samtal? Jag vore mycket tacksam att tydligt få veta adress och pris.

Reiseferdig.

N:r 177. Hvar får man här i Stockholm lära sig maska västar och andra stickplagg och sedan erhålla hemarbetet.

Nettan.

N:r 178. Hvar köpas de bästa stickmaski-nerna och hvad bruka de kosta?

Nettan.

N:r 178. Kan någon lemna upplysning om hvad sorts färg jag skall använda för att måla på plysch och hvar man skall få köpa sådan? Äfven har jag funderat på hur jag skall rita upp mönster å plysch?

Prænumrant.

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkräft och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas. [241]

Svar.

»En olycklig kvinna». Om det verkliga förhåller sig så, som ni uppgifver, om ni är väl underrättad och icke blott misstänker, om ni försökt att kärleksfullt föreställa och förmana, och detta utan framgång, så har ni mitt och säkert alla hederliga kvinnors varmaste deltagande. Om ni på hederligt sätt kan lemna en man, som förolämpar er och ett hem, der ingenting binder er, så inser jag ej, att ni derigenom skulle förlora andra aktning eller handla orätt och pligtförgäet. De släktingar, ni hittills velat skona för sådan sorg, skola i så fall säkert förstå er och förlåta, att ni afkastar en börd, under vars tyngd ni dignar.

På er andra fråga svarar jag, att det är icke allenast rätt, utan nödvändigt, att af mannen fordra samma renhet som af kvinnan. Men jag måste tillägga, att så länge den rådande föreställningen är en annan, får man taga detta i betraktande och på denna grund slå af något på sina anspråk, gentemot verkligheten. I princip måste dock fasthållas, att samma moral skall gälla för man och kvinna, och förr eller senare skola vi ock komma dertill. Den felaktiga uppfattning af sedligheten, som hittills varit rådande, har för mängden man varit i hög grad förderlig och olycksbringande, och detta måste vi besinna, innan vi döma personen. Rörande själva det sakliga förhållandet kan hos hederliga män och kvinnor blott en mening vara rådande.

M. L.

Nr 128. Har ni fyllt 21 år, har ni juridisk rätt att tillfredsställa er lystnad. Men när ni anser, att ni »bör bli» er fars och mors hjälpe- reda och glädje, har ni ej moralisk rätt dertill. Är ni deremot omyndig, saknar ni all rätt. För öfrigt anser svaranden, att ni är för omogen att på egen hand försöka er lyckas, förr än ni kommit till insigt om, att man bör göra hvad pligten bjuder. Om dessutom med uttrycket: »som till våren genomgått» menas: som i våras o. s. v., hvarigenom man endast kan förklara den »otålighet», med hvilken ni väntar svar, bör ni bedja edra lärarinnor att än en gång få genomgå högsta klassen af det »stadens bättre läroverk», från hvilket ni synbarligen allt för tidigt utgått.

Bror till en läsarinna af Idun.

Nr 131. Telefonerar man till Rörstrand, får man hvit lera i olika stora klumpar och på tilläggelse får man den aflemnad i någon af Rörstrand's bodar i Stockholm, der den kan hemtas. På Tekniska skolan vid Mästersamuelsgatan får man köpa god brun lera, äfvensom de erforderliga verktygen.

Von S—n.

Till modellering är Upsalalera särdeles lämplig, emedan den ej sprickar och dessutom har vackrare färg än piplera. Aftonen innan man ämnar arbeta, lägges den i vatten; sedan bearbetas den på vanligt sätt. Finnes i handeln för målnings- och modelleringsarbeten.

B. A.

Nr 149. Som svar meddelas, att gödsvatten till gödning af rosor i fönsterträdgård med fördel beredes af spinning från hönshuset. En korg dylik på 3 å 4 liters rymd till 10 å 12 liter vatten, som får stå stå och draga en tolv timmar eller längre tid. Till en början får vattnet ej vara allt för starkt — den mer eller mindre mörka färgen anger detta — eller gifvas i för stor mängd; men kan sedan med fördel ökas både till kvalitet och kvantitet. Kan ej hönsspillning anskaftas, användes gödsel från koladugården eller ock pudrett. Då vattning af nämnda slag företages sommartiden, torde vara skäl, att under behandlingen flyta ut rosenkruckorna. Lämpligaste tiden för detta sätt att tillföra rosor näring är hos remonterade rosor strax efter första blomningen, eller i allmänhet före knoppbildningen och under första tiden af knopparnas utbildning.

En ganska god gödning är äfven några te- sckedar bennmjöl till hvarje rosenbuske. Mjöl- et får dock ej läggas så, att det kommer i öme- delbar beröring med växten, utan mot kru- kans kanter, hvarefter det nedmyllas.

Jane.

Nr 159. 1 dryg half tekopp sur grädde røres väl tillsammans med en tekopp brunt farinsocker, 1 matsked finstött mandel, 1 matsked pomeransskal, 1 tesked nejlikor, 1 tesked kanel, 1 tesked ingefära, 1 matsked skivadt smör, 1 rågad tekopp hvitemjöl och 1 belt vispad ägg. Till sist lörës 1 tesked renad soda upplöst i litet vatten. Smeten

hålles i form eller pannor, förut smorda med kallt smör och mjölad. Gräddas i lagom ugnsvärme ungefär 20 minuter. Luckan bör vara väl sluten de första 15 minuterna.

Fru L.

Nr 178. Vänd eder till hr P. Persson, Drottninggatan 40, hvilken tillhandahåller de utmärktaste stickmaskiner från J. E. Eriksons Mek. Verkstads Aktiebolag.

Breflåda.

En prenumerant, Arboga. Hjärtlig tack för edra vänliga ord om Idun. Edert förslag skola vi taga i öfvervägande, då vi, som vi hoppas, snart kunna utvidga tidningen. Fröherinnan Ottilia, Husmoder m. fl. Ja, af egen erfarenhet kunna vi på det varmaste rekommendera Laaves spanska viner såsom både goda och billiga. Priskurant erhålla ni nog pr omgående, blott ni på ett brefkort anhåller derom.

Fru Agda. Ni har rätt. Veens cacao torde vara fullt jemförlig med de bästa fabriker i den vägen. Sjelfva hafva vi funnit den samma ytterst angenäm och välsmakande.

Redaktionen.

Innehållsförteckning:

Anna Klemming (med porträtt). — Främmande toner, tolkade af P. Hög: 4. Bläklintskransen, af Em. v. Geibel; 5. Kärlekens tankar, af Jul. Sturm; 6. Priset, af J. G. Fischer. — Ett underbart land. Fragment ur en ottryckt reseschildring, skänkt af Ave (slut). — Något om flickors lektyr (nytt inlägg), af Eve. — »Lille bror», skiss af Mathilda Langlet. — Konsten att äta, af Thea. — Jag eller du? Berättelse af Marie von Offers. (Forts.) För sommaren. — Våra barn. — Hushåll- let. — Drycker. — Efterätter. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

Annons-svar

finnas å Iduns byrå ineliggande till »Verkligt hem», »Små pretentioner 28», »Pligttrogen 24», »Ingrid», »Nr 146 Th. Ö.», »E. L.» »Augusta».

Mot insändande af dubbelt porto jemte fullst. adress sändas breffen till vederbörande adressater. Red.

God plats

erhåller ett praktiskt och energiskt fruntimmer med vana vid och skicklighet uti böckers uppläggande, för- rande och avslutande, korrespondens och öfriga kontorsgöromål. Der- jemte bör sökanden ega goda kunskaper i levande språk, särskildt tyska och engelska, men framför allt färdighet i svenska språkets behandling. Ingen, som ej eger nyssnämnda egen- skaper, torde göra sig besvär. Svar med nödiga upplysningar och om möjligt med fotografi torde sändas till »Duglighet 75», adress Iduns Red- aktion, Stockholm. [355]

En bildad flicka, kunnig i husl. sysslor, kan mot fritt vivre få god plats hos embedsmannafamilj i Norrland. Svar till »Hem», Iduns Byrå. [349]

Lärlarinnas, seminarist, som med nit o. skicklighet kan undervisa i vanl. skolämnen, språk o. musik samt är i besittning af gladt o. jemt lynne, erh. plats hos fam. på landet för att under- visa 4 elever om 13, 11, 8 och 6 år. Ansökningar med bifogade rekomen- dationer och löneanspråk torde sändas under adress »G. W.», Alingsås, poste restante. (G. 21394) [351]

I Bergklintskolan i Engel- holm finnes plats för en helpensio- när. Pris 500 kr. (musiklekt. inber.) Härå reflekter. torde hänvända sig till fröken Louise Bergklint, Engelholm. [353]

Hembageri.

För 200 kronor kan en flicka på 6 månader få lära hvad till fin- och hemb- bageri hör. Adress: Fröken H. Rund- qvist, Strengnäs. [332]

PLATSSÖKANDE.

En bildad, språkkunnig norsk flicka önskar plats som husförestän- darinna i en god fam. Fru Eva Wig- ström, Helsingborg, lemner närmare upplysningar. [347]

Lärlarinnas med flerårig undervis- ningsvana samt med hufvudämne musik söker anställning i familj eller skola. Förbereder gossar till inrätt i elemen- tarskolans fyra lägre klasser. Svar till »Musikalisk», Iduns Byrå, torde äfven innehålla uppgift å lönevilkoren. [350]

En anspråklös flicka, van vid husliga göromål, sömnad och väfnad m. m., önskar sig plats i god familj d. 1/11 d. å. Rekommendationer finnas. Pretentionerna små. Svar till »H. B.», Harmånger. [348]

En ung flicka, kunnig i sömnad, önskar sig pl. hos en god o. anspråks- lös fam. för att delt. i förek. göromål. På lön fästes ringa afs, blott ett godt o. kärleksfullt bemötande erhålles. Den härå reflekterar torde insända svar till »Elisabeth», adr. S. Gumælii annons- byrå, Stockholm. (G. 4468) [356]

En ung, bättre flicka med flerårig vana vid handel samt kunnig i bokföring önskar till den 1 okt. plats som kassörska eller kon- torsbiträde. Den sökande innehar kassörskepl. men önskar göra ombyte. Refi. härå torde godhetsfullt sända svar märkt »E. 22 år», Upsala, p. r. [291]

En anspråklös flicka, van vid husliga göromål, sömnad m. m. samt äfven handel, önskar sig plats i familj. På lön fästes mindre afseende, mera på ett vänligt bemötande. Goda rekommendationer finnas. Svar torde sändas t. »Augusta», Iduns byrå, Stock- holm. [333]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24.

Behandlar företrädesvis mag- och hudsjukdomar. Praktiserar 1 juni—1 sept. vid Hjo vattenkuranstalt. [153]

Med. D:r ERNST SALÉN,

Ögonläkare.

Bostad: Stora Vattugatan 2. Mottagning: helgfria dagar kl. $\frac{1}{2}$ 10— $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

Tandläkaren Constance Elbe,

Humlegårdsgatan 8, 2 tr. Rådfrågningstid 1—2. [120]

Doktor Carl Flensburg
14 Lilla Vattugatan 14.
Hvardagar $\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{2}$ 4. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis **Barnsjuk- domar**. [34]

Tandläkaren Adolf Hörnström
20 Regeringsgatan 20.
Mottagningstid helgfria dagar 10—2 och 4—6 e. m.
OBS! Verkställer allt, som hörer till tandläkarekonsten. [240]

ROLAND MARTIN

Tandläkare
Wasagatan 10, Stockholm, snedt emot Centralstationen. [243]

Doktor C. D. Josephson
Hötorget 11, 1 tr.,
Hvardagar 2—3. Helgdagar 10—11.
Allm. telef. 69 10.
Fruntimmerssjukdomar, Förlossningar. [183]

Sv. Panoptikon

Kungsträdgårdsgatan 18
öppet hvardagar och sön- dagar hela dagen från kl. 9 f. m. till 10 e. m. [359]

Husmödrar!

Försöken **Th. Winborg & Cris** i Stockholm tillverkningar af

Concenterad Attika

på flaskor för utspädning.

Senap,

blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja,

flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de

bästa utländska fabriker. Tillhand- hållas hos Hrr specerihandlare. [36]

Otto Elmgren,

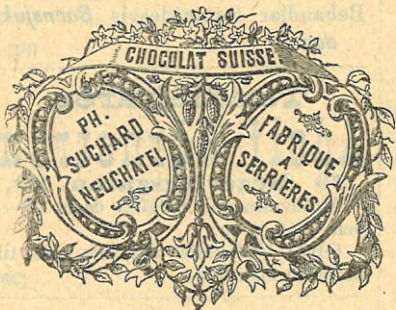
Vesterlånggatan 66, Stockholm, emottager ull, gammalt ylle och upp- repadt silke till spinning, väfning (för hand) samt schal- och filterbedning. Hos mig spunnet »uppreps garn» är bevisligen det bästa och vackraste, som kan erhållas, hvarförutom spånadslönen är den billigaste i Stockholm. [293]

Klädnings-tyger Profver kostnadsfritt. Requisitioner fraktfritt. Obs! Ett album modéplanscher medföljer. **Fr. Marcus,** Kongl. Hofleverantör Stockholm. [177]

SUCHARD.

17 Guld- och Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**

Fabriksmärke.

SUCHARD.

Erkänd utmärkt kvalitet. Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja, Sopsules, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver, Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

J. G. Hammars Lampkök. Stor värmeförmåga. Brinna luktfritt. Brilljant belysning. Pris: enkla med en veke 4 à 6 kr., extra solida 8 kr., med två veckor 12 kr. och med tre veckor 18 kr. Fullkomlig belägenhet garanteras hvarje köpare. [226] **J. G. HAMMAR,** 30 Malmskilnadsgatan

Intubi-Kaffe

är det erkänt bästa, billigaste och helsosammaste kaffesurrogat. Finnes i hvarje väl fournerad specerihandel i Stockholm och landsorten samt i parti och minut hos

Stockholms Kaffeaktiebolag. [284]

Kom och profva vårt ångrostade och malda **Hushållskaffe** à 95 öre pr $\frac{1}{2}$ kilogram = 80 öre pr skålp. Beredt af prima Java eger det en fin och angenäm smak, är helsosammare än vanligt kaffe samt medför genom sin dryghet ytterst stor besparing.

Stockholms Kaffeaktiebolag, N:r 4 Klara Östra Kyrkogata N:r 4. Allm. Telefon 244. [285]

Kulle Svenska Konstväfnader och Broderier.

Mattor, Draperier, Möbelyger, Börddukar, Öfverkast, Kuddar m. m. Stramallier, Garn och Silke. Applikationsarbeten. **STOCKHOLM:** enligst Drottningg. 36. **LUND:** Fru THORA KULLE. [354]

Nya mönster efter önskan och behof. Förkläden af ylle och bomull. Originalmönster. Äkta färger. Bästa materialier.

E. J. ANDERSSONS PIANOLAGER

Försäljning och Uthyrning
Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [41]

[262]

Nyhet för damer.

Glacéhandskar:

4 knappar, breda silkessömmar kr. 1: 50
5 snörknappen, d:o d:o kr. 2:—
6-knapps Mousquetaires..... kr. 2:—

Obs. Som dessa handskar äro af bästa kvalitet går jag i ansvar för hvarje par, som köpes i mina butiker: Östermalm: 29 Humlegårdsgatan 29, Söder: 24 Södermalmstorg 24, Staden: 45 Vesterlånggatan 45, Obs. Midt för Skräddaregränd.

Carl Malmberg.

40 Drottninggatan 40

Utställning af

Svenska Stickmaskiner

På dessa i Sverige o. utlandet patenterade o. prisbelönta Stickmaskiner kan man efter 2 à 3 veckors öfning tillverka nästan allt hvad af ylle eller bomull behöfves i hemmet.

[99]

Sé vidare annonsen i Idun den 1 och 8 februari d. å

K RÅSNÅLAR & BERLOCKER,
föreställande en propeller, på hvilken en medaljong med John Ericssons porträtt hvilat:
N:r 1 af förgylt silfver, kr. 1:75
N:r 2 af silfver, kr. 1:50
N:r 3 af förg. brons, kr. 1.50.
Profver sändas omgående mot insändande af vidstående belopp jemte 20 öre till porto. Då minst 10 st. nålar eller berlocker köpas på en gång, lemnas stor rabatt.
C. C. SPORRONG & Co,
Knapp- & Metallvarufabrikanter,
28 Regeringsgatan 28,
STOCKHOLM. [357]

Extra 1:ma qualité
nyppestråd
i alla finlekar, hvaraf profver på begäran sändas.
K. M. LUNDBERGS
Bosättningsmagasin
7 Storkyrkobrinken 7
Stockholm. [257]

I alla boklädor
förlag af **R. Blaedel & Co.,**
Stockhol
Det passar sig inte. Handledning i god ton för att undvika misstag i dräkt, uttrycksätt och uppförande. **Klotband 1 kr.**
Qvinnans Lycka. En gåfva på lefnadsvägen af **Amy Wothé.** Häft. 80 öre; klotband 1 kr. 25 öre. [174]

GUSTAF HOLMBLOM KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38
Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [207]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras. Aldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechtens berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från **J. G. Malmjö.** [35]

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Fredsgatan 18. [20]

Stor realisation af **Svenska Reseffekter**

i **Skandinaviska Reseffektfabriken,**
Malmskilnadsgatan
30
(Allmänna Telefonbolagets hus.) [352]